

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 5 ปี ใน 4 ประเด็นต่อไปนี้ คือ (1) ทักษะที่ต้องให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูในสถานศึกษา (2) ภาคเรียนที่นักศึกษาควรได้รับการฝึกในแต่ละทักษะ (3) ผู้ให้การนิเทศและคุณสมบัติของผู้ให้การนิเทศ และ (4) บทบาทที่ควรจะเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพิจารณาทักษะจำนวน 110 คน ประกอบด้วยคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาที่เคยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมของภาคเรียนที่นักศึกษาควรได้รับการฝึกทักษะต่างๆ ผู้ให้การนิเทศและคุณสมบัติของผู้ให้การนิเทศ และบทบาทที่ควรจะเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 61 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่นักศึกษาต้องได้รับการฝึกในขณะการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครู และ (2) แบบสอบถาม/แบบบันทึกความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมถึงภาคเรียนที่นักศึกษาควรได้รับการฝึกในแต่ละทักษะ ผู้ให้การนิเทศและคุณสมบัติของผู้ให้การนิเทศ และบทบาทที่ควรจะเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดย ได้ผ่านการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเป็นปรนัยทางภาษาโดยผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะที่นักศึกษาต้องได้รับการฝึกในขณะการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครู พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 30 ทักษะย่อย โดยมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรงจำนวน 18 ทักษะ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ครูที่นอกเหนือจากการสอนมีจำนวน 12 ทักษะ

2. ผลการศึกษาคำความคิดเห็นเกี่ยวกับภาคเรียนที่นักศึกษาควรได้รับการฝึกปฏิบัติงานในแต่ละทักษะ พบว่า นักศึกษาควรได้รับการฝึกทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรงครบทั้ง 18 ทักษะในภาคเรียนที่ 1 ส่วนภาคเรียนที่ 2 นักศึกษาควรได้รับการฝึกเหลือเพียง 17 ทักษะ สำหรับทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ครูที่นอกเหนือจากการสอน นักศึกษาควรได้รับการฝึกครบทั้ง 12 ทักษะในภาคเรียนที่ 1 ส่วนภาคเรียนที่ 2 นักศึกษาควรได้รับการฝึกทักษะเหลือเพียง 9 ทักษะ

3. ผลการศึกษาผู้ให้การนิเทศและคุณสมบัติของผู้ให้การนิเทศ พบว่า ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรงส่วนใหญ่เกือบทั้งหมด ควรให้ อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ให้การนิเทศ โดยผู้ให้การนิเทศต้องเป็นผู้มีทักษะในการนิเทศ และต้องมีความรู้ในทักษะย่อยที่จะทำการนิเทศเป็นอย่างดีด้วย สำหรับทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ครูที่นอกเหนือจากการสอน ทักษะส่วนใหญ่ควรให้ ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ให้การนิเทศ โดยผู้ให้การนิเทศต้องเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างในแต่ละทักษะ และต้องมีความรู้ในทักษะย่อยที่นิเทศเป็นอย่างดีด้วย

4. ผลการศึกษาบทบาทที่ควรจะเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า คณะศึกษาศาสตร์มี 3 ประการ คือ (1) ประสานงานกับสถานศึกษา (2) จัดสัมมนาอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง และ(3) จัดสัมมนาให้กับนักศึกษาในช่วงการฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์นิเทศควรมี 7 ประการ คือ (1) ประสานงานกับคณะศึกษาศาสตร์ สถานศึกษา และอาจารย์พี่เลี้ยง (2) ให้คำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการสอน แผนการสอน กิจกรรมและการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้กับนักศึกษา (3) ตรวจและแก้ไขความเหมาะสมของแผนการสอน (4) สังเกตการณ์สอนของนักศึกษา (5) รับฟังความคิดเห็นจากอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษา เพื่อหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (6) ให้แนวทางและคำแนะนำในการทำผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา และ(7) สรุปผลการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูของนักศึกษาร่วมกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษามี 4 ประการ คือ (1) วางระบบ ประชุม/สัมมนาระดับสถานศึกษา (2) ดูแล/มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบ(3) ให้คำปรึกษา กำกับและติดตาม การดูแลนักศึกษา ระหว่างฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครู และ(4) อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไป ครู-อาจารย์ในสถานศึกษา 3

ประการ คือ (1) เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน (2) ให้ความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การให้คำปรึกษา ดูแล/ตรวจสอบการฝึกงาน ความประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ เป็นต้น และ (3) ยอมรับนักศึกษาในฐานะของครูผู้สอนคนหนึ่ง อาจารย์ที่เลี้ยงควรมี 8 ประการ คือ (1) ประสานงานกับคณะศึกษาศาสตร์ สถานศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ (2) ให้แนวทางและคำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน (3) ตรวจและแก้ไขความเหมาะสมของแผนการสอน (4) ให้นักศึกษาได้เข้าสังเกตและเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนของตนเอง (5) สังเกตการณ์สอนของนักศึกษา (6) รับฟังความคิดเห็นจากอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (7) ให้แนวทางและคำแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา และ (8) สรุปผลการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูของนักศึกษาร่วมกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และชุมชน/องค์การบริหารส่วนตำบล-ท้องถิ่นควรมีบทบาท 3 ประการ คือ (1) สนับสนุนแหล่งการเรียนรู้-วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น (2) จัดบุคลากรเป็นวิทยากร/ผู้ให้ความรู้พิเศษ และ (3) พิจารณาสับสนุนงบประมาณให้กับโครงการต่าง ๆ ของนักศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนหรือชุมชน

The purposes of this research were to study the appropriated model for teaching profession practicum according to 5- year education curriculum in 4 issues as following:

1. skills that teacher students should be practiced in educational institutions,
2. appropriated semesters for practicing those skills,
3. supervisors and qualification of supervisors,
4. roles of stakeholders.

Samples of this study were divided into 2 groups: the first group considering skills that teacher students should be practiced was 110 people from faculty of education, directors of educational institutions, supervisors, mentors and students who practiced in the previous semester. The second group considering appropriated semesters for practicing those skills, supervisors and qualification of supervisors, and roles of stakeholders was 61 people from administrators of educational institutions, supervisors and mentors. The instruments were 2 questionnaires: the questionnaire asking for skills that teacher students should be practiced during practicum, and the questionnaires asking for appropriated semesters for practicing each skill, supervisors and qualification of supervisors and roles of stakeholders. Two specialists examined the content validity and language appropriation. Data were from coming back letters and seminar. Data were analyzed by content analysis, frequency and percentage. The results of this study were:

1. teacher students should be practiced in 30 skills which composed of 18 teaching skills and 12 skills concerning basic jobs of teachers except teaching skill.
2. teacher students should be practiced all 18 teaching skills in the first semester, on the other hand, 17 skills in the second semester. For the skills concerning basic jobs of teachers except teaching skill, teacher students should be practiced all 12 skills in the first semester and 9 skills in the second semester.
3. supervisors and mentors should supervise almost all teaching skills. Supervisors must be skillful in supervising and appreciated in each sub skill. For the skills concerning basic jobs of teachers except teaching skill, the administrators of educational institutions, supervisors and mentors should supervise and the supervisors should be a good exemplar in each skill and knowing well in each sub skill.
4. there were several stakeholders accompanying in the practicum such as faculty of education, supervisors, administrators of educational institutions, teachers in educational institutions, mentors and local administrative organizations. The roles of each stakeholder were as following:

Roles of faculty of education were:

- (1) cooperating with educational institutions,
- (2) conducting seminar for supervisors and mentors,
- (3) conducting seminar for teacher students during practicum.

Roles of supervisors were:

- (1) cooperating with faculty of education, educational institutions and mentors,
- (2) advising teaching planning, lesson plans, activities and measurement and evaluation of learner learning for teacher students,
- (3) examining and correcting lesson plans,
- (4) observing student's teaching,

- (5) listening opinions from mentors and students for solving problems and obstacles that taken place,
- (6) guiding students to conduct classroom research,
- (7) summarizing the result of practicing teaching profession with other companies.

Roles of administrators of educational institutions were:

- (1) setting system of conference or seminar in institutional level,
- (2) taking care and assigning the head of learning substance to be responsible students,
- (3) consulting, controlling and taking care of students during practicum,
- (4) facilitating in general.

Roles of teachers in educational institutions were:

- (1) being a good exemplar in working,
- (2) giving advise, taking care and checking the performance and behaviors of students,
- (3) accepting teacher students as a teacher.

Roles of mentors were:

- (1) cooperating with faculty of education, educational institutions and supervisors,
- (2) guiding and advising about teaching,
- (3) examining and correcting lesson plans,
- (4) giving opportunity for students to observe oneself teaching,
- (5) observing student's teaching,
- (6) listening opinions of supervisors and students for solving problems and obstacles that taken place,
- (7) guiding students to conduct classroom research,
- (8) summarizing the result of practicing teaching profession with other companies.

Roles of local administrative organizations were:

- (1) supporting learning resources,
- (2) providing specialists to give extra knowledge,
- (3) supporting budgets for students to develop project on learner or community development.